

Н.А. Пономарьова, канд. екон. наук, доц. (*ХНУ, Хмельницький*)

ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ НА ПРИПУЩЕННЯ ПРО БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА МСФЗ

Військова агресія з боку російської федерації на фоні пошкодження чи знищення значної частини виробничої інфраструктури, посилення цінової та курсової волатильності, скорочення експортних валютних надходжень через заблоковані морські порти та руйнування об'єктів транспортної і виробничої інфраструктури, суттєвого зростання цін на світових енергетичних ринках та значних руйнувань енергетичної інфраструктури, призвела до скорочення споживчого попиту, погіршення платоспроможності суб'єктів господарювання, невиконання умов договорів через форс-мажорні обставини, зростання заборгованості, погіршення та подорожчання логістики, знецінення фінансових та нефінансових активів, зменшення обсягів продажів, прибутків, грошових потоків від операційної діяльності тощо. Все це може спонукати суб'єктів господарювання згортати діяльність.

Концептуальною основою фінансової звітності визначено, що суб'єкт господарювання при складанні фінансової звітності має керуватися припущенням про безперервність діяльності та про те, що ця діяльність триватиме в передбачуваному майбутньому. Тобто, приймається припущення про те, що суб'єкт господарювання не має ні наміру, ні потреби в початку процедури ліквідації або в припиненні діяльності. Якщо ж такий намір або така потреба має місце, може постати необхідність складання фінансової звітності на іншій основі. У такому разі у фінансовій звітності описується використана основа [1].

Якщо війна призвела до значного порушення господарської діяльності суб'єкта господарювання, погіршення ринкової кон'юнктури та збільшення економічної невизначеності його діяльності, управлінському персоналу слід оцінити, чи ці події, окремо або в сукупності, можуть викликати значні сумніви щодо здатності такого суб'єкта господарювання продовжувати свою діяльність на безперервній основі, або у важких випадках, чи є доречним припущення про безперервність як основи для складання фінансової звітності.

Стан та перспективи суб'єкта господарювання можуть погіршуватися до різного ступеня, що зрештою вплине на показники фінансової звітності та розкриття інформації, зокрема, якщо:

- немає значних сумнівів щодо безперервної діяльності, суб'єкт господарювання у фінансовій звітності розкриває основу її складання;

- існують значні сумніви щодо безперервності діяльності, але пом'якшувальні дії достатні для забезпечення безперервності діяльності, суб'єкт господарювання визначає, що немає суттєвої невизначеності, розкриваючи у фінансовій звітності основу подання та значні судження.

- існують значні сумніви щодо безперервності діяльності, але пом'якшувальні дії достатні для забезпечення безперервності діяльності, при цьому суттєва невизначеність щодо безперервності діяльності залишається після розгляду заходів щодо пом'якшення, суб'єкт господарювання розкриває у фінансовій звітності основу складання, інформацію про невизначеності та значні судження;

- управлінський персонал має намір ліквідувати суб'єкта господарювання чи припинити діяльність або не має реальної альтернативи таким заходам, суб'єкт господарювання розкриває у фінансовій звітності інформацію про цей факт разом з основою, на якій він склав фінансову звітність, та з причинами, через які діяльність суб'єкта господарювання не розглядається як безперервна.

Оцінюючи доречність припущення про безперервність діяльності, управлінський персонал бере до уваги всю наявну інформацію щодо майбутнього. Враховуючи значущість і всеохоплюючий вплив подій, пов'язаних з військовою агресією росії проти України, для вітчизняних підприємств таке розкриття інформації є вкрай необхідним.

Рівень деталізації розкриття інформації залежить від конкретних фактів та обставин суб'єкта господарювання, включаючи характер та ступінь впливу війни на операційну діяльність підприємства та ринкові умови.

Якщо існує суттєва невизначеність щодо безперервності діяльності суб'єкта господарювання, він повинен, як мінімум, розкрити таку інформацію:

- події або умови, що можуть викликати значні сумніви щодо здатності суб'єкта господарювання продовжувати свою діяльність на безперервній основі в осяжному майбутньому, а також оцінку управлінським персоналом їхньої значущості щодо такого припущення;

– плани управлінського персоналу щодо зменшення наслідків цих подій або умов;

– суттєві судження управлінського персоналу в ході оцінки безперервності діяльності, включаючи встановлення суттєвої невизначеності;

– твердження про існування суттєвої невизначеності, пов'язаної з подіями або умовами, які можуть викликати значний сумнів щодо здатності суб'єкта господарювання продовжувати свою діяльність [2].

Якщо після розгляду всіх наявних доказів управлінський персонал доходить висновку, що немає реальної альтернативи, крім ліквідації суб'єкта господарювання або припинення його діяльності, він має розкрити у фінансовій звітності інформацію про цей факт разом з причинами, через які діяльність суб'єкта господарювання не розглядається як безперервна. При цьому йому слід застосовувати загальні вимоги щодо оцінки, визнання та розкриття інформації у фінансовій звітності, особливо щодо активів, які утримуються для продажу, класифікації боргових та капітальних інструментів суб'єкта господарювання, перевірки на знецінення активів, а також визнання та оцінки резервів.

Отже війна та пов'язані з нею події спричинили значну економічну невизначеність та нестабільність в економіці, внаслідок чого особливого значення набуло питання оцінки безперервності діяльності суб'єкта господарювання та розкриття такої інформації у фінансовій звітності.

Інформаційні джерела:

1. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AH.pdf.

2. Розгляд аудитором безперервності діяльності під час аудиту фінансової звітності : Інформаційний лист Ради АПУ від 06.05.2022 (протокол № 86). URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2022/05/2_Инф.лист-РАПУ_РОЗГЛЯД-АУДИТОРОМ-БЕЗПЕРЕРВ.ДІЯЛЬНОСТІ-ПІД-ЧАС-АУДИТУ-ФЗ-5.pdf.